

LENGVÁRI ISTVÁN

Bemutakozik a *TörténÉsz*

1992 tavaszán merült fel a Magyar Történész-hallgatók Egyesülete (MTE) Pécsi Helyi Bizottságán belül egy lap kiadásának igénye, mely amellet, hogy hírt ad az MTE rendezvényeiről, konferenciák programjairól, előadásokról az ország egész területéről, helyt ad rövidebb szacikkeknek is oktatók és hallgatók tollából. Az első lapszám beköszöntője szerint, melyet az első (1992/1993) évfolyam felelős szerkesztője, Molnár Balázs jegyzett, a lap nem kívánt szűkebb értelemben vett történettudományi folyóirattá válni. Közölte oktatók és hallgatók ismeretterjesztő jellegűnek nevezhető tanulmányait az MTE hírei és a történettudományhoz csak érintőlegesen kapcsolódó cikkek mellett. A változó szerkesztőbizottság állandó tagjai Molnár Balázs mellett Bányai Nóra, Golobics Pál és e sorok írói voltak. Három megjelent szám után a szerkesztőség újjáalakult: a régi társaságból csak Lengvári István maradt, aki Kiss Gergellyel és Szabó Loránddal szerkesztési elveiben és stílusában is új, komoly, igazi történettudományi folyóiratot kívánt szerkeszteni. Az előttünk álló példák természetesen az *Aetas* és a *Sic Itur ad Astra* voltak. A folyóirat megtartotta a *TörténÉsz* nevet (s kissé kaotikus évfolyam- és lapszámozását, melyet a harmadik (1995) évfolyammal sikerült áttekinthetővé tenni –l. alább). Emellet az szólt, hogy az MTE pécsi szervezete anyagilag, tagjai pedig segítségükkel támogatták lapunkat, és a szerkesztők is mind a helyi csoport tagjai voltak.

A második évfolyam (1993/1994) első számának több közleménye az ISHA (International Student of History Association) IV. tours-i kongresszusához kötődik (G. Bossuat előadása, Ocskay Gy. és Lengvári I. vitacikkei), a második szám pedig inkább régészeti-ókortörténeti jellegű. A szemmel látható változást a második évfolyam utolsó összevont, 1995-ben megjelent száma jelzi: ekkor tért át lapunk a korábbi A4-esről a szakfolyóiratoknál inkább elfogadott B5 formátumra. Új szerkesztőink Debreczeni Melinda (1994–1995), Falvai Dávid (1994–), Somogyi Judit (1995–) és Tóth Péter (1994–1995). Mint minden diáklapnak, a *TörténÉsz*nek is folyamatosan szembe kell néznie a szerkesztőgárda állandó átalakulásával. Sajnos néhányan diplomájuk megszerzése után Pécsről elkerülvén (így a néprajzos Tóth Péter), illetve más irányú elfoglaltságuk miatt (Szabó Loránd, Debreczeni Melinda) nem tudtak hosszabb távon a szerkesztésben részt venni, s íratlan megállapodásunk szerint az impresszumban csak a ténylegesen munkát végzők szerepelnek. Ezért nem tudott lapunk a 2. évf. 3–4. számban jelzett azon tervének megfelelni, hogy az irodalom- és filozófiatörténet egyes kérdéseiről közöljön több rész tanulmányt. A történettudományhoz kapcsolódó témákat azonban a jövőben is szívesen látjuk.

A *TörténÉsz* lehetőséget kíván nyújtani publikálásra érett OTDK-dolgozatok megjelenítésére. Az 1995/3–4. szám közölte Egry Gábor „Az 1873-as tőzsdekrach hatása a magyarországi hitelszervezetre” c. kiemelt I. díjjal jutalmazott munkáját, és az 1995/3–4. számunk külön rovatban további öt dolgozatot közölt, az 1993. évi termésből pedig az 1994/3–4. számban jelent meg Forgó Léda dolgozata. Emellet igyekeztünk fontosnak vélt, hiánypótló jellegű kül-

földi cikkeket fordításban közzétenni: így G. Bossuat előadása mellett közöltük B. Chevalier (szintén a tours-i konferencián elhangzott) előadását, mely máshol nem jelent meg. D. Iogna-Prat és C. Sapin közös cikke és H. E. J. Cowrey tanulmánya a Cluny-kutatás új eredményeit összegzi, melyek néhány hónappal az eredeti megjelenés után magyarul is olvashatók voltak.

1994-től elhatározott célunk, az arculatváltozás mellett, hogy évente négy, kb. 80-100 oldal terjedelmű füzetet jelentkezzünk, melyek egy kötetet alkotnak. Eddig azonban sajnos csak összevont számokat tudtunk megjelentetni. Az MTE Pécsi Helyi Bizottsága és a JPTE BTK Hallgatói Önkormányzati Testületének anyagi támogatásán túl a nyomdai és kiadási költségek fedezetét 1994-től a JPTE BTK Kiadói Bizottságának támogatása teszi lehetővé, mely kizárólag a nyomdai előállítás költségeinek fedezéséből áll: sem a szerzők, sem pedig a szerkesztők nem kapnak munkájukért honoráriumot, de előbbieik számára díjmentesen készítettünk különnyomatot tanulmányaikról. A Művelődésügyi és Közoktatási Minisztérium által 1996 júniusában az MTE-nek nyújtott 320 ezer forintos támogatásból 200 ezer forintot a lap kiadására használtunk fel, illetve fogunk felhasználni.

A lap országos terjesztése egyelőre megoldatlan. Noha a pécsi mellett több egyetemi könyvesboltban megvásárolható, az alkalmi árusításon kívül (konferenciák, tudományos összejövetelek) nehezen beszerezhető. Így a *Fons*hoz hasonlóan igyekeztünk lapunkat felsőoktatási intézmények könyvtáraiba, tanszékeire, országos jelentőségű közgyűjteményekbe és intézményekbe ingyenesen eljuttatni.

A TörténÉsz jövőbeli célja, hogy hangsúlyozottabban a frissen végzett történészek fórumává váljon, mely – igény szerint, és az eddigiekhez hasonlóan – szívesen ad helyt a JPTE BTK történettudományi tanszékein folyó műhelymunkának. Ezt az is jelzi, hogy Font Márta egyetemi docens, a Középkori és Koraiújkori Történeti Tanszék vezetője 1995 végétől lapunk felelős szerkesztője.

Összevont Tartalomjegyzék

ISSN 1217-3650

Az első öt szám kiadója az MTE pécsi szervezete, a 2. évf. 3–4. és a 3. évf. 1–2. számé a JPTE BTK dékánja, 3. évf. 3–4. számé a JPTE BTK Történettudományi Tanszékcsoportjának vezetője.

Tördelés: az első öt lapszámnál Tóth Árpád, az 1. évf. 2. számnál Lendvai Dáviddal és ifj. Golobics Pállal közösen. A 2. évf. 3–4. számtól lapterv és tördelés: Lengvári István.

1. évfolyam 0. [1.] szám. 1992. október

<i>Molnár [Balázs]:</i> Becsült olvasók!	1
<i>[Bátonyi] Nóra:</i> Ez itt a reklám helye!	2
<i>Csalog Zsolt:</i> Megoldható-e a cigánykérdés? [előadás és vita]	3–8
<i>A felelős szerkesztő:</i> Ne legyenek nemzetek, de ez nem nemzetellenesség	8–9
<i>Szita Szabolcs:</i> Az 1944-ben Bécsbe deportált magyar foglyok történetéhez	10–11
<i>Lengvári István:</i> Az arianizmus	11–12
<i>Molnár Balázs:</i> Az ember az evolúció zsákutcája	13–14
<i>Bóday Pál Péter:</i> Az emberek rávehető a túlélésre (?)	15
Szakmaiatlan rovat	16

1 Rövid leírás az MTE-ről és működéséről.

Kultúra	17
MTE hírek, információk	17
1. évfolyam 2. szám. 1992. november–december	
<i>A szerkesztőbizottság:</i> Vezércikk helyett	1
<i>Tóth István:</i> Hans Castorp beavattatása	2–5
<i>Kiss Tamás:</i> Ismeretelméleti elmélkedés természetfilozófiáról és ökológiáról [1. rész]	5–9
<i>Keller Farkas:</i> Vallásüldözés a XVI. századi Magyarországon	9–10
<i>Horváth Friderika:</i> Római hadijelvények	11–13
<i>[M]olnár [B]alázs:</i> Közel a környezeti katasztrófa. Beszélgetés Dr. Majer József biológussal, a JPTE TTK Ökológia Tanszékének docensével (lejegyezte Bogárdi János)	14–17
<i>Kiss Tünde:</i> Izisz és Szarapisz Pécssett [Beszélgetés Takács Sarolta ókortörténésszel]	17
<i>Kettős látás. Leo Oppenheim:</i> Az ókori Mezopotámia és Josef Klima: Mezopotámia c. művek [sic] összehasonlítása	18–19
<i>Szabó Loránd:</i> De minek? ²	20–21
<i>Molnár Balázs:</i> Válasz ³	21
<i>A felelős szerkesztő:</i> Vitaindító ⁴	21
KULTÚRA	22
MTE HÍREK, INFORMÁCIÓK	23
<i>ifj. Golobics Pál:</i> Államvizsga?! ⁵	24
1. évfolyam 3. szám. 1993. március	
<i>Majdán János:</i> Baross Gábor, a „vasminiszter”	1–4
<i>Zólyomi Gábor:</i> A sumér–magyar rokonítás nyelvészeti háttere	5–7
<i>Szász István:</i> A természetfeletti lények, természeti szellemek és démonikus lények a magyar néphitben	7–9
<i>Kiss Tünde:</i> A civitas peregrinák jogállásáról	10–11
<i>Pap Norbert:</i> Ökológiai katasztrófa és történelem	11–13
<i>Kiss Gergely:</i> Mozi és történelem	13–15
<i>Lengvári István:</i> Szemle	15–18
<i>Szabó Loránd:</i> Tisztelt Olvasók! ⁵	18
KULTÚRA	19
AZ MTE PROGRAMJAI	20
2. évfolyam 1. szám. 1993. október	
MTE HÍREK	2
<i>Gérard Bossuat:</i> Az európaiság aspektusai Franciaországban a XX. században	3–6
<i>Ocskay Gyula:</i> Relációk kelet és nyugat között. A régiók Európája a 20. században	7–8
<i>Lengvári István:</i> Megjegyzések egy cikkhez ⁶	9
<i>Lengvári István:</i> Szabó Ferenc SJ [interjú]	10–12

2 Reagálás *Molnár Balázs:* Az ember az evolúció zsákutcája c. előző lapszámában megjelent cikkére.

3 Az előző cikkre.

4 *Csalog Zsolt*nak a megelőző lapszámában megjelent előadásával kapcsolatban.

5 A történeti ökológiáról kibontakozó vitához.

6 *Ocskay Gy.* ezt megelőző cikkére.

<i>L[engvári] I[stván]:</i> Kortárs magyar jezsuiták [recenzió]	12
<i>Szabó Loránd:</i> Josette Elayi: Fönícia városai a perzsa fennhatóság idején [recenzió]	13–16
<i>Bátonyi Nóra:</i> Kremsi kirándulás	16–17
<i>Kiss Gergely:</i> Herceg Ferenc Emlékezései	18–20

2. évfolyam 2. szám. 1994. március

<i>Visy Zsolt:</i> Újabb eredmények a Paks–Dunakömlődön (<i>Lussonium</i>), a Bottyán-sáncon végzett ásátásokon	3–6
<i>Tóth István:</i> Vallási és építési, adományozási feliratok	7–13
<i>Lengvári István:</i> Szent Márton születéshelye	13–16
<i>Kiss Tamás:</i> Ismeretelméleti elmélkedés természetfilozófiáról és ökológiáról. 2. rész ⁷	17–19
<i>Supka László:</i> Kicsiknek és nagyoknak? [recenzió]	19–20

2. évfolyam 3–4. szám. 1994 [1995]

<i>A Tész szerkesztői:</i> Beköszöntő helyett [az első számozatlan lapon]	
<i>Forgó Léda:</i> C. Scribonius Curio személye a későköztársaságkori szenátusi politika tükrében	1–16
<i>Tóth István:</i> Egy római családi sírkő elemzése	17–23
<i>Varga Ágnes:</i> A 16. századi vallásosság és népi hiedelemvilág az Ördögi kísértetek tükrében	25–41
<i>Harsányi Iván:</i> A spanyol–magyar diplomáciai kapcsolatfelvétel korai előzményei (1958–1959)	43–46
<i>Kiss Gergely–Szabó Loránd:</i> A TörténÉsz bemutatja Bernard Chevalier-t	47–48
<i>Bernard Chevalier:</i> Nemzeti államok születése a középkorban	49–62
<i>A TörténÉsz interjúja Font Mártával</i>	63–65
<i>Lengvári István:</i> Két új régészeti könyv Vas megyéből	67–68
<i>Falvay Dávid:</i> Új könyvek az anarchizmusról	69–72

3. évfolyam 1–2. szám. 1995

<i>Tóth István:</i> Egy pannóniai Diana-feliratról (Ad CIL III 3455)	1–12
<i>Dominique Iogna-Prat–Christian Sapin:</i> A Cluny-kutatás jelenlegi állása	13–52
<i>H. E. J. Cowdrey:</i> Cluny és Róma	53–64
<i>Egry Gábor:</i> Az 1873-as tőzsdekrach hatása a magyarországi hitelszervezetre	65–144
<i>Pap Norbert:</i> Az olasz államtér és térszerkezet az I. Köztársaság idején	145–156
SZEMLE	
<i>Hegedűs Irén:</i> Nyelv, antropológia és régészet: Beszámoló a 3. Régészeti Világkongresszusról	157–163
<i>Lengvári István:</i> A római villák kutatása Angliában	165–166
<i>Kiss Gergely:</i> Forrásgyűjtemények a középkorból	167–171

3. évfolyam 3–4. szám. 1995 [1996]

OTDK DOLGOZATOK

<i>Kiss Gergely:</i> „ <i>Monasteriorum sive cellarum donatio ... a dilecto filio nostro,</i> <i>Latisclavo Ungarorum rege</i> ” A somogyvári bencés apátság alapításának motivációi	173–189
<i>Molnár Mónika:</i> Egy olasz polihisztor az oszmán hadseregről	191–197

⁷ Az ígért folytatást a szerző nem nyújtotta be.

<i>Somogyi Judit</i> : „ <i>Einrichtungswerk des Königreichs Hungarn</i> ” protestantizmus-képe. Kollonich Lipót és a protestánsok	199–226
<i>Modor Árpád</i> : Leonyid Andrejev Vörös kacsájának eszmei genealógiája	227–240
<i>Szilczl Dóra</i> : A szimbólumhasználat etnikai formái	241–272
TANULMÁNYOK	
<i>Kanfi-Horváth Zsolt</i> : Tradicionalitás és történetiség: Narām–Sin–Bassetki felirata	273–283
<i>Sárközy Miklós</i> : Az ókori Irán és az Újbabiloni Birodalom politikai kapcsolatai Kr. e. 626 és Kr. e. 539 között	285–293
<i>Szávai Ferenc</i> : Az Osztrák–Magyar Monarchia közös vagyonának sorsa és megosztása. A közös vagyon felosztásához vezető út	295–316
A Történész interjúja Vonyó Józseffel	317–318